

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR

Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

Odbor odškodňování

VÁŠ DOPIS čj.:

ZE DNE:

NAŠE čj.: MSP-2610/2014-ODSK-
ODSK/14

VYŘIZUJE: **Mgr. Mochanová**

TEL.: +420 221997966

FAX: +420 221997967

E-MAIL: odsk@msp.justice.cz

DS

Vážený pan

JUDr. Adam Černý, advokát

Dřevná 382/2

128 00 Praha 2 – Nové Město

MSP-2610/2014-ODSK-ODSK/14

0100204002642771

V Praze dne 24.2.2015

STANOVISKO

ve věci žadatele: MUDr. Davida Ratha, nar. 25.12.1965, bytem Hostivice, Sadová 1851, okr. Praha – západ, o poskytnutí náhrady škody podle zákona č. 82/1998 Sb.

Podáním, doručeným Ministerstvu spravedlnosti ČR dne 19.8.2014, žadatel uplatnil nárok na náhradu imateriální újmy ve výši 30.000,- Kč, která měla být žadateli způsobena ponižujícím a dehonestujícím zacházením, projevujícím se v poutání žadatele při eskortě k hlavním líčením, imateriální újmy ve výši 24.000,- Kč z titulu nezákonného rozhodnutí, jímž byl žadateli uložen zákaz vycestování z ČR, dále nárok na náhradu ušlého zisku ve výši 9.000,- Kč z titulu nezákonného rozhodnutí, jímž byla žadateli uložena povinnost dostavovat se k probačnímu úředníkovi, a škody ve výši 45.254,- Kč, představující náklady vynaložené žadatelem na zrušení nezákonných rozhodnutí o prodloužení vazby.

Předmětné podání bylo Ministerstvem spravedlnosti posouzeno podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v platném znění (dále jen „zákon“).

Dle § 5 zákona stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním a nesprávným úředním postupem.

Dle § 7 shora uvedeného zákona mají právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím účastníci řízení, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí, z něhož jim vznikla škoda, a dále i osoby, s nimiž nebylo jednáno jako s účastníky řízení, ačkoliv s nimi jako s účastníky řízení jednáno být mělo.

§ 8 téhož zákona dále stanoví, že nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost změněno nebo zrušeno příslušným orgánem, případně jde-li o rozhodnutí, které je vykonatelné bez ohledu na právní moc, lze nárok uplatnit i tehdy, pokud rozhodnutí bylo zrušeno nebo změněno na základě řádného opravného prostředku.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 má nárok na náhradu škody ten, na němž byla vykonána vazba, jestliže bylo proti němu trestní stíhání zastaveno, jestliže byl obžaloby zproštěn nebo jestliže byla věc postoupena jinému orgánu.

Dle § 13 shodného zákona stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. může být jakákoliv činnost, spojená s výkonem pravomocí státního orgánu, dojde-li při ní nebo v jejím důsledku k porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu nebo k porušení pořádku určeného povahou a funkcí postupu. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

Bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (§ 31a odst. 1 zákona), a to v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující (§ 31 odst. 2 zákona).

V rámci spisového šetření bylo Ministerstvem spravedlnosti zjištěno následující. Žadatel byl vzat do vazby usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 16.5.2012, sp. zn. 40 Nt 637/2012, neboť v jeho případě byla shledána existence vazebních důvodů dle § 67 písm. a), b) TR.

Usnesením ze dne **30. 4. 2013**, č. j. 4 T 21/2013-24389, rozhodl Krajský soud v Praze o ponechání žadatele ve vazbě z důvodu § 67 písm. a) tr. řádu (vazba úteková) a zároveň zamítl žádost žadatele o propuštění z vazby. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne **10. června 2013**, č. j. 7 To 52/2013, byla stížnost žadatele proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 30.4.2013 zamítnuta. Proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10.6.2013, č.j. 7 To 52/2013, podal žadatel ústavní stížnost. Ústavní soud ČR nálezem ze dne **11. 12. 2013, sp. zn. I. ÚS 2208/13**, konstatoval, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 10. června 2013, č. j. 7 To 52/2013, byla porušena základní práva žadatele podle čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a zároveň **zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. června 2013, č.j. 7 To 52/2013.**

Usnesením ze dne **17. 6. 2014**, sp. zn. 7 To 52/2013, **zrušil** Vrchní soud v Praze usnesení Krajského soudu v Praze ze dne **30. 4. 2013**, č.j. 4 T 21/2013 – 24389.

Usnesením Krajského soudu ze dne **18.7.2013** byla zamítnuta žádost žadatele o propuštění z vazby. Usnesením Vrchního soudu ze dne **22.8.2013**, č. j. 12 To 56/2013-24846, byla zamítnuta stížnost žadatele do usnesení Krajského soudu ze dne 18.7.2013. Ústavní soud ČR nálezem ze dne **12.12.2013, sp. zn. I. ÚS 2665/13**, konstatoval, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 22.8.2013, č. j. 12 To 56/2013-24846, byla porušena základní práva žadatele podle čl. 36 odst. 1 a čl. 8 odst. 2 a 5 Listiny základních práv a svobod a zároveň **zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 22.8.2013, č. j. 12 To 56/2013-24846.**

Usnesením ze **3.10.2013** Krajský soud v Praze **zamítl žádost žadatele o propuštění z vazby** na svobodu a ponechal ho nadále ve vazbě z důvodu podle § 67 písm. a) TŘ. Předmětné usnesení bylo dne **11.11.2013 zrušeno** Vrchním soudem v Praze, č.j. 12To 76/2013-25525, kdy bylo znovu rozhodnuto tak, že se žadatel propouští z vazby na svobodu a vazba podle § 67 písm. a) tr. řádu se nahrazuje přijetím písemného slibu žadatele a současným vyslovením dohledu probačního úředníka, mimo to byla žadateli stanovena povinnost dostavovat se dle pokynů probačního úředníka do střediska Probační a mediační služby ČR příslušné podle místa trvalého bydliště a uloženo omezení spočívající v zákazu vycestování z území České republiky do zahraničí s povinností odevzdat Krajskému soudu v Praze veškeré cestovní doklady.

Podáním ze dne 1.7.2014 žadatel požádal o zrušení dohledu a dalších omezení, o této žádosti bylo rozhodnuto při hlavním líčení dne 18.7.2014, kdy soud rozhodl, že se zrušují omezení uložená žadateli a dalším obžalovaným usnesením Krajského soudu v Praze dne 3.9.2013, 21.11.2013 a 29.1.2014 a rovněž omezení stanovená Vrchním soudem v Praze dne **11.11.2013**. Proti usnesení Krajského soudu v Praze podal státní zástupce stížnost, kterou Vrchní soud v Praze dne 5.9.2014 zamítl, zrušil pouze výrok o nevyločení přísedících z úkonů tohoto řízení.

Dne 18.7.2014 byla Probační a mediační služba vyrozuměna o zrušení povinností vyplývajících z uloženého dohledu, dne 22.7.2014 žadatel převzal cestovní pas.

Posouzení věci:

K nároku na náhradu imateriální újmy ve výši 30.000,- Kč, která měla být žadateli způsobena ponižujícím a dehonestujícím zacházením, projevujícím se v poutání žadatele při eskortě k hlavním líčením. Žadatel požaduje odškodnění ve výši 1.000,- Kč/hlavní líčení k němuž byl eskortován v poutech.

Žadatel vznik imateriální újmy spatřuje v okolnosti, že byl k hlavním líčení „vlečen“ v poutech, a to před veřejností a objektivy kamer. Žadatel namítá, že v jeho případě nebyly důvody k jeho poutání při eskortě, že tento postup byl v rozporu se zákonem o výkonu vazby, zákonem o vězeňské službě a Listinou základních práv a svobod.

Podle ustanovení § 17 zákona č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě:
„ (1) Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznici pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva, v zařízeních mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb a v blízkosti střežených objektů.

Donucovacími prostředky ve smyslu zákona č. 555/1992 Sb. jsou mimo jiné i pouta (§ 17 odst. 2, písm. c))

„(4) Při předvádění osoby výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody mimo objekt ústavu lze použít donucovací prostředky uvedené v předchozím odstavci pod písmeny b), c) a e) i bez splnění podmínek uvedených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn je použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné.“

V daném případě bylo poutání žadatele při eskortě k hlavním líčením v souladu s § 17 odst. 4 zákona č. 555/1992 Sb., o vězeňské službě. Tento postup byl opodstatněn důvody, pro něž byla uvalena vazba, výší případného trestu odnětí svobody, skutečností, že žadatel byl ve velkém psychickém tlaku způsobeném samotným výkonem vazby, odloučením od rodiny a zamítnutím jeho žádosti o propuštění z vazby. Za daných okolností nebylo možné riskovat případný pokus žadatele o útěk či sebepoškození, a to ani za situace, kdy průběh výkonu vazby žadatele byl bezproblémový. Pro úplnost je třeba podotknout, že omezení vyplývající z výkonu vazby a daná obecně závaznými právními předpisy se vztahují na všechny osoby ve výkonu vazby, a to bez ohledu na jejich postavení mimo vazbu, zastávané funkce či charakterové rysy.

S ohledem na uvedené nelze v postupu příslušníků vězeňské služby spatřovat nesprávný úřední postup.

Na základě shora uvedeného spisového přehledu, je však třeba konstatovat, že v případě žadatele byla vydána nezákonná rozhodnutí o jeho ponechání ve vazbě, na jejichž základě byla nezákonně omezována jeho osobní svoboda. Nebýt předmětných rozhodnutí, jež byla následně Ústavním soudem pro nezákonnost zrušena, žadatel by poután nebyl. Vdaném případě je však nárok na náhradu imateriální újmy třeba označit za promlčený.

Podle ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. se nárok na náhradu nemajetkové újmy promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený o vzniklé nemajetkové újmě dozvěděl. Nemajetkovou újmu vznikající žadateli poutáním si žadatel bez pochyby uvědomoval, již v době samotného poutání, nejpozději dne 2.1.2014 (tj. dne, kdy žadateli, resp. jeho advokátovi, byly doručeny nálezy Ústavního soudu, jimiž bylo konstatováno, že rozhodnutí o prodloužení vazby byla nezákonná) se pak dozvěděl o tom, že jeho poutání bylo nezákonné, současně v tento den byly splněny podmínky k podání žádosti o odškodnění dle zákona č. 82/1998 Sb., a tento den je tak třeba pokládat za den, od něhož započal běh promlčecí lhůty. Žádost žadatele byla ovšem podána až dne 19.8.2014, tj. až po uplynutí promlčecí lhůty.

K nároku na náhradu ušlého zisku ve výši 9.000,- Kč z titulu namítaného nezákonného rozhodnutí, jímž byla žadateli uložena povinnost dostavovat se k probačnímu úředníkovi (1.000,- Kč za každou návštěvu).

Povinnost dostavovat se k probačnímu úředníkovi byla žadateli uložena usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11.11.2013, č. j. 12To 76/2013-25525. Předmětné rozhodnutí ovšem nebylo pro nezákonnost zrušeno, za zrušující rozhodnutí nelze v žádném případě považovat rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 18.7.2014, neboť v daném případě soud hodnotil důvodnost uložených povinností a omezení s časovým odstupem, tj. za změněné situace. Nutno rovněž podotknout, že pokud se žadatel domníval, že mu byla povinnost dostavovat se k probačnímu úředníkovi uložena nezákonně, mohl se proti takovému postupu bránit podáním ústavní stížnosti, to však neučinil. Rovněž z tohoto důvodu se nyní žadatel nemůže oprávněně domáhat náhrady ušlého zisku z titulu tvrzeného nezákonného rozhodnutí, neboť pro takový postup musí být splněna podmínka využití všech procesních prostředků, které žadateli zákon přiznává k jeho ochraně (§ 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb.).

Nadto ze strany žadatele nebyl ušlý zisk řádně doložen, v doplnění žádosti ze dne 5.2.2015 žadatel sice odkazuje na pracovní smlouvy ze dne 12.11.2013 a dne 1.9.2014, tyto však nebyly k žádosti pravděpodobně administrativní chybou připojeny.

K nároku na náhradu imateriální újmy ve výši 24.000,- Kč z titulu nezákonného rozhodnutí, jímž byl žadateli uložen zákaz vycestování z ČR.

Zákaz vycestování byl žadateli rovněž uložen usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11.11.2013, č.j. 12 To 76/2013-25525. V daném případě tedy platí totéž, co již bylo uvedeno k nároku na náhradu ušlého zisku ve výši 9.000,- Kč, tj. v daném případě není dán odpovědnostní titul (nezákonné rozhodnutí) a splněna podmínka stanovená v § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. V podrobnostech na uvedené zdůvodnění plně odkazujeme.

K nároku na náhradu škody ve výši 45.254,- Kč, představující náklady vynaložené žadatelem na zrušení nezákonných rozhodnutí o prodloužení vazby.

Předpoklady vzniku odpovědnosti státu za škodu jsou porušení právní povinnosti (nezákonné rozhodnutí či nesprávný úřední postup), vznik škody a příčinná souvislost mezi uvedenými komponenty.

Náhrada škody zahrnuje takové náklady řízení, které byly poškozeným účelně vynaloženy na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí nebo nápravu nesprávného úředního postupu. Náklady zastoupení jsou součástí nákladů řízení. Zahrnují účelně vynaložené hotové výdaje a odměnu za zastupování. Výše této odměny se určí podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (ust. § 31 odst. 1, 2, 3 zákona).

Ministerstvo spravedlnosti ve věci shledalo odpovědnostní titul státu za vznik tvrzené škody, spornou ovšem zůstala otázka vzniku škody v majetkové sféře žadatele. Žadatel úhradu nákladů obhajoby dokládá tak, že AK Heřmánek & Černý, s.r.o. uhradila AK J&K LawPartners, s.r.o. částku 1.163.000,- Kč za obhajobu MUDr. Ratha. Dále dokládá, že ze svého účtu zaslal 4.000.000,- Kč na účet 201826626/0600 (majitel nespécifikován), kdy v poznámce je uvedeno, že se jedná o úhradu za konzultace a právní služby – kauce (platba ze dne 20.7.2012). V rámci spisového šetření bylo zjištěno, že žadatel je v předmětném trestním řízení zastoupen JUDr. Ing. Adamem Černým. Z žadatelem předložených dokladů nelze učinit jednoznačný závěr, že by žadatel uhradil JUDr. Ing. Adamovi Černému právní služby poskytnuté v souvislosti se zrušením nezákonných rozhodnutí. Rovněž není zřejmá vázanost mezi AK Heřmánek & Černý, s.r.o. a AK J&K LawPartners, s.r.o. Z tohoto důvodu nelze nárok žadatele na náhradu škody uspokojit. Doloží-li žadatel, že částka 4.000.000,- Kč byla uhrazena JUDr. Ing. Adamovi Černému, popř. mu právní služby byly uhrazeny jiným způsobem, je Ministerstvo spravedlnosti připraveno obratem opětovně daný nárok projednat.

Stanovisko Ministerstva spravedlnosti zaujaté při předběžném projednání nároků uplatněných podle zákona č. 82/1998 Sb. není rozhodnutím, které by se vydávalo či přezkoumávalo ve smyslu procesních předpisů.

Nesouhlasíte-li s vydaným stanoviskem, je třeba se dle § 15 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. obrátit s nárokem na náhradu škody na Obvodní soud pro Prahu 2, který je místně i věcně příslušným k projednání žaloby o náhradu škody jako obecný soud žalovaného státu, nebo na soud, v jehož obvodu došlo k události, zakládající nárok na náhradu škody, jako místně

příslušný soud, jehož volba je na výběr daná. Dle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, je žalobce podávající žalobu v této věci osvobozen od soudních poplatků.

S pozdravem

Za správnost:

Jan Mencl

vedoucí oddělení náhrady škody
vzniklé v řízení trestním a civilním
v z. Mgr. Petra Mochanová, v.r.

+ otisk kulatého razítka